O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

I.M.Tuxtasinov

2022-yil "30" 06

XALQARO JURNALISTIKADA TRENDLAR FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 300 000 – Ijtimoiy fanlar, Jurnalistika va axborot

Ta’lim sohasi: 320 000 – Jurnalistika va axborot

Ta’lim yo‘nalishi: 60320100 – Jurnalistika (xalqaro jurnalistika)

Fan/modul kodi XJT2506	O‘quv yili 2024-2025	Semestr 5	ECTS – Kreditlar 6
Fan/modul turi Tanlov	**Ta'lim tili** O‘zbek/rus	**Haftadagi dars soatlari** 6	

	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Xalqaro jurnalistikada trendlar	84	96	180

2\. **I. Fanning mazmuni:**

Fanning o‘qitilish maqsadi – bugungi kunda jurnalistika tushunchasi tobaro kengayib bormoqda. Ayniqsa, xalqaro jurnalistika turli trend va tendensiyalarga boy bo‘lmoqda. Uning asosiy yo‘nalishlari paydo bo‘layotgani ham sir emas. Fanning o‘qitilish maqsadi talabalarning jurnalistikadagi asosiy tendensiyalarni bilishi, vaziyatni to‘g‘ri tahlil qila olishi va o‘z o‘rnini topishiga yordam berishdir.

Fanning vazifasi – fan yangi nazariyalar, yaratib berilayotgan keng imkoniyatlarni hisobga olib, dars davomida jurnalistik holatni tahlil qilish, sharh berish, mustaqil harakat qilishni o‘rgatadi. Fan davomida jahon media sahnasidagi muhim o‘zgarishlarni o‘rganish va talabalarni yetuk kadr etib tayyorlash vazifasini o‘z ichiga oladi.

II. Asosiy qism (ma'ruza mashg‘ulotlar)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Xalqaro jurnalistikaning yetakchi trendlari faniga kirish. Fanning maqsad va vazifalari.
2-mavzu: Trend va chellenj tushunchalarining mediada qo‘llanishi.
3-mavzu: Bizneslashgan media trendi.
4-mavzu: Media-biznesdagi chellenjlarning ko`payishi. Mediada yangi tarmoq.
5-mavzu: Prosmotr.
6-mavzu: Like.
7-mavzu: Komment.
8-mavzu: Zamonaviy jurnalistikada podkast trendi.
9-mavzu: Podkastlarning oltin davri.
10-mavzu: Xalqaro jurnalistik tashkilotlarning birlashuvi trendi.
11-mavzu: Pullik yangiliklar trendi.
12-mavzu: Live trend.
13-mavzu: Xalqaro ijtimoiy tarmoqlar trendi.

14-mavzu: Xalqaro media mahsulotlarining siyosiylashuvi.
15-mavzu: Infulancer.
16-mavzu: O‘yin-kulgi trendi.
17-mavzu: Raqamlashgan media.
18-mavzu: Ishonchning pasayish trendi.
19-mavzu: Homiylikka xiyonat qilmaslik.
20-mavzu: Xalqaro jurnalistikaning asosiy yo‘nalishi.
21-mavzu: Madaniy jurnalistika tushunchalari.

Ma'ruza mashg‘ulotlari professor-o‘qituvchilar tomonidan taqdimotlar orqali interfaol usullarda olib boriladi.

III. Seminar mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar:

1-mavzu: Xalqaro jurnalistikaning yetakchi trendlari faniga kirish. Fanning maqsad va vazifalari.
2-mavzu: Trend va chellenj tushunchalarining mediada qo‘llanishi.
3-mavzu: Bizneslashgan media trendi.
4-mavzu: Media-biznesdagi chellenjlarning ko`payishi. Mediada yangi tarmoq.
5-mavzu: Prosmotr.
6-mavzu: Like.
7-mavzu: Komment.
8-mavzu: Zamonaviy jurnalistikada odcast trendi.
9-mavzu: Podkastlarning oltin davri.
10-mavzu: Xalqaro jurnalistik tashkilotlarning birlashuvi trendi.
11-mavzu: Pullik yangiliklar trendi.
12-mavzu: Live trend.
13-mavzu: Xalqaro ijtimoiy tarmoqlar trendi.
14-mavzu: Xalqaro media mahsulotlarining siyosiylashuvi.
15-mavzu: Infulancer.
16-mavzu: O‘yin-kulgi trendi.
17-mavzu: Raqamlashgan media.
18-mavzu: Ishonchning pasayish trendi.
19-mavzu: Homiylikka xiyonat qilmaslik.
20-mavzu: Xalqaro jurnalistikaning asosiy yo‘nalishi.
21-mavzu: Madaniy jurnalistika tushunchalari.

Seminar mashg‘ulotlari zamonaviy pedtexnologiyalar asosida interfaol

	usullarda tashkillashtiriladi. **IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar** Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: **1-mavzu:** Xalqaro jurnalistikaning trend tushunchasi. **2-mavzu:** Trend va chellenj tushunchalari. **3-mavzu:** Bizneslashgan media trendi. **4-mavzu:** Media sohasidagi eng dastlabki trendlar. **5-mavzu:** Biznes va jurnalistikaning birgalikdagi istiqbollari. **6-mavzu:** Media-biznesdagi chellenjlarning ko'payishi. **7-mavzu:** Mediada yangi tarmoq. **10-mavzu:** Prosmotrlarni aniqlash va ko'paytirish usullari. **11-mavzu:** Like va kommentlarning tahlil qilish usullari. **12-mavzu:** Onlayn jurnalistkada yangilikning qiymatini belgilashda Like, komment, share kabi funksiyalarning ahamiyati. **13-mavzu:** Zamonaviy jurnalistikada podkast trendi: podkastlarning oltin davri. **14-mavzu:** Zamonaviy jurnalistikada audio janrlarning kengayishi, podkast janrlarining ravnaq topishi. **15-mavzu:** Podkastlarning oltin davri ostonasida. **16-mavzu:** Podkastlarning yutuqlari va kamchiliklari, xalqaro jurnalistikadagi o'rni. **17-mavzu:** Xalqaro jurnalistik tashkilotlarning birlashuvi trendi. **18-mavzu:** Jurnalistikaga ixtisoslashgan korxonalarning ommaviy tarzda materiallar tayyorlashi. **19-mavzu:** Video, foto, matn va hokazo formatlarda kooperativ ishlanishi. **20-mavzu:** Pullik yangiliklar trendi va yangiliklarni o'qish uchun pul to'lash, vip mijoz. **21-mavzu:** Ishonchli saytlar pullik xabarlar tizimiga o'tishi. **22-mavzu:** Live trend jonli efirlar asosiy tendensiya. **23-mavzu:** Xalqaro ijtimoiy tarmoqlar trendi. **24-mavzu:** Dunyoning eng nufuzli nashrlarining materiallarni tarqatishda xodimlarning twitter, facebook akkauntlaridan foydalanishi. **25-mavzu:** Xalqaro media mahsulotlarining siyosiylashuvi. **26-mavzu:** Axborotning siyosiylashuv jarayoni, medianing siyosiylashuvi va lobbislashuvi. **27-mavzu:** Xalqaro media bozordagi "soft-war" tendensiyalarining xavfi va rivoji.

	28-mavzu: Xalqaro media-bozorning ahamiyatining oshishi. **29-mavzu:** Infulancer. Ta'sir doirasi keng bo'lgan jurnalistlardan, taniqli shaxslardan foydalanish amaliyotining kengayib borishi va bu orqali media-hayotini uzaytirish. **30-mavzu:** Ommaviy axborot vositalari ko'ngilocharlik xislatini o'zida nayomon etishi. **31-mavzu:** Medianing raqamlashish tendensiyalari, yangi chellenjlari. **32-mavzu:** Mediada raqamlashgan tarmoqlarning kengayishi, bosmadan raqamlashishga transformatsiya, undagi yutuqlar va kamchiliklar. **33-mavzu:** Ishonchning pasayish trendi. **34-mavzu:** Zamonaviy jurnalistikda axborotga bo'lgan ishonchning pastayish indekslari, uning sur'ati va yechimlari. **35-mavzu:** Ishonchni pasayishga olib keladigan asosiy chelenj va tendensiyalar. **36-mavzu:** Homiylikka xiyonat qilmaslik. **37-mavzu:** Homiylashgan OAVlarning ko'pchiligi o'z vazifasidan chetlashib ketayotgani. **38-mavzu:** Axboriy qurolga aylanayotgan Internet. **39-mavzu:** Xalqaro jurnalistikaning asosiy yo'nalishlari. **40-mavzu:** Siyosiy jurnalistika tushunchasi. **41-mavzu:** Iqtisodiy jurnalistika tushunchasi. **42-mavzu:** Madaniy jurnalistika tushunchasi. **43-mavzu:** Elektron nashrlardan eng ommalashgan yangiliklarni topish, ularni oddiy axborotdan farqini ajratish. **44-mavzu:** Matbuot sahifalaridan to'nkarilgan ehrom shakldagi yanliklarni topib o'qish, o'ziga xosliklarini aniqlash. **45-mavzu:** Gazetalardan sport mavzuidagi yangiliklarni topib, o'qish, tasavvurga ega bo'lish. **46-mavzu:** Huquqiy mavzudagi yangiliklarni topib, o'qish tasavvurga ega bo'lish. **47-mavzu:** "Mavzuga qaytib" kirish qo'llangan yangiliklarni topish va ularni o'ziga xosligini tahlil qilish. **48-mavzu:** Tezkor yozilgan axboriy intervyularni tahlil qilish (ijtimoiy-siyosiy, mustaqil, xususiy gazetalar misolida). Mustaqil ta'lim mavzulari talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va ularni himoya qilish orqali qabul qilinadi.
3.	**V. Ta'lim natijalari/ Kasbiy kompetensiyalar**

	Talaba bilishi kerak: Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba: - Mass media tarkibini yaxshi tushunish, millatlararo munosabatlarda nizolalar keltirib chiqarmaslik kabi bilimlarga; - Zamonaviy media va uning bugungi kundagi qo‘llanilishi haqidagi malakaga; - Mass medianing tarkibiy qismlari mustaqil tahlil qilish, xalqaro munosabatlarda huquqning o‘rnini tushunish kabi ko‘nikmalarga ega bo‘lishi kerak.
4.	**VI. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • Ma’ruza mashg‘ulotlar; • interfaol keyslar; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Larry a. samovar, richard e. porter, edwin r. mcdaniel. Intercultural Communication 2. White Paper on Intercultural Dialogue – Europe commission 3. Nic Newman. Journalism, Media, and Technology Trends and Predictions. **Qo‘shimcha adabiyotlar:** 4. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O‘zbekiston, 2016. – 29 b. 5. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. – T.:O‘zbekiston, 2017. – 103 b. 6. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: O‘zbekiston, 2017. – 47 b. 7. David Spark, Geoffrey Harris. Practical Newspaper Reporting. 4th edition. – India: New Delhi, 2012. – 1-6 p. 8. The Basics of Professional Journalism: Reporting, Writing and Editing.

	ICFJ. Part II: Writing. – USA, 2012. – 712 p. 9. Ким М.Н. Новостная журналистика. Учебник. – СПб.: Изд-во Михайлова, 2005. – 352 с. 10. Ixtisoslashgan jurnalistika. IX jild. Mualliflar: Qosimova N., Xidirov Q., Safarov A., Saidov H., Ortiqova Y., Isomiddinova M., Do‘simbetova N., Abdurahmonova M., Saidova M. – T.: O‘zbekiston, 2019. – 784 b. 11. Ernazarov QT. va boshq. Reportyorlik faoliyatining nazariyasi va amaliyoti. O‘quv qo‘llanma. – T: O‘zMU, 2002. – 200 b. 12. Тетьıснıуу A.A. Jaнгы periodicheskoy pechati: Uchebnoye posobiye. – M.: Aspekt Press, 2000. – 312 c. **Axborot manbalari** 1. 13. www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi xukumat portali. 2. 14. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi. 3. 15. https://president.uz/uz/ – O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti. 4. 16. http://uza.uz/oz/ – O‘zbekiston Milliy axborot agentligi veb-sayti. 17.http://www.mediasprut.ru/media/media.shtml 18. http://journalism.narod.ru/ 19. http://www.library.cjes.ru/online/ 20. http://www.infohome-altai.ru/node/143 21. www.google.com 22. Wikipediya.com 23. uchildiz.uz
7.	**Samarqand davlat chet tillar instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2022-yil “30” 06 dagi “11”-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.**
8.	**Fan/modul uchun mas’ullar:** **N.G‘.Shodmonqulov** – SamDChTI, “O‘zbek tili va adabiyoti” kafedrasi o‘qituvchisi. **M. A. Xudayberdiyeva** – SamDChTI, “O‘zbek tili va adabiyoti” kafedrasi o‘qituvchisi
9	**Taqrizchilar:** **O‘.O‘.Qo‘ldoshev** – SamDChTI, “Tarjima nazariyasi va amaliyoti” kafedrasi mudiri, (PhD). **F.I. Toshev** – “Zarafshon” va “Самаркандский вестник” gazetalari birlashgan tahririyati bosh muharriri